

Spis treści

UCHWAŁY	3
ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA.....	7
GLOSY	25
ORZECZENIA NIEPUBLIKOWANE	37
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2010, NR 5	51
INFORMACJE	57
Dane statystyczne – marzec 2010 r.	59

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Radosław Cebeliński, Grzegorz Goss,
Maciej Machowski, Radosław Nowaczewski,
Maciej Plaskacz, Elżbieta Szczepanowska,

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 27 października 2009 r., II Ca 710/09, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku zawarcia umowy zamiany i darowizny, której przedmiotem jest ułamkowa część spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, pozostałym współuprawnionym z tytułu własnościowego prawa do tego lokalu przysługuje – w świetle art. 172 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.) – prawo pierwokupu?”

podjął uchwałę:

W przypadku zawarcia umowy zamiany, której przedmiotem jest ułamkowa część spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, pozostałym współuprawnionym z tytułu własnościowego prawa do tego lokalu nie przysługuje prawo pierwokupu, o którym mowa w art. 17² ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.).

(uchwała z dnia 19 marca 2010 r., III CZP 5/10, S. Dąbrowski, D. Dończyk, M. Sychowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie postanowieniem z dnia 5 stycznia 2010 r., IV Cz 1423/09, zagadnienia prawnego:

„Czy na podstawie art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.) możliwe jest nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, w którym oznaczono,

że zadłużenie dłużnika wynika z opisanej w tym tytule umowy ramowej i transakcji zawieranych na jej podstawie, przy czym transakcje te są terminowymi operacjami finansowymi, a tym samym czy został spełniony ustawowy warunek oznaczenia czynności bankowej, z której wynikają dochodzone roszczenia banku w rozumieniu art. 96 ust. 2 w/w ustawy?”

podjął uchwałę:

Bankowemu tytułowi egzekucyjnemu może być nadana klauzula wykonalności, jeżeli w tytule tym czynność bankowa, z której wynikają dochodzone roszczenia, wskazana jest w sposób umożliwiający jej zindywidualizowanie i zakwalifikowanie jako czynności bankowej.

(uchwała z dnia 19 marca 2010 r., III CZP 6/10, S. Dąbrowski, D. Dończyk, M. Sychowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 7 października 2009 r., III CZP 66/09, do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu, zagadnienia prawnego:

„Czy w sytuacji, gdy wypadek powodujący szkodę w związku z ruchem pojazdu mechanicznego był jednocześnie wypadkiem w drodze na służbę funkcjonariusza Policji, Skarbowi Państwa, który wypłacił funkcjonariuszowi uposażenie należne w razie choroby na podstawie art. 121 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (jedn. tekst: Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.), przysługuje od sprawcy wypadku roszczenie o zwrot równowartości wypłaconego uposażenia?”

przedstawił zagadnienie prawne pełnemu składowi Izby Cywilnej.

(postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., III CZP 126/09, T. Ereciński, T. Bielska-Sobkowicz, I. Gromska-Szuster, J. Górowski, K. Pietrzykowski, B. Ustjanicz, K. Zawada)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 20 października 2009 r., I ACa 359/09, zagadnienia prawnego:

„a. czy istnieje adekwatny związek przyczynowy pomiędzy zaniechaniem przez Państwo rozpoznania wniosku złożonego przez powódkę 13 października 1948 r. na podstawie art. 7 dekretu z 26 października 1945 r. o gruntach warszawskich a szkodą tak w postaci utraty prawa użytkowania wieczystego, jak i w postaci utraconych korzyści, w związku z treścią decyzji odmownej z dnia 16 września 2002 r., gdy podstawą odmowy jest fakt zabudowy gruntu budynkiem mieszkalnym przez Państwo po roku 1945 przy założeniu, że wniosek powódki rozpoznany niezwłocznie prowadziłby do jego uwzględnienia;

b. z jaką chwilą rozpoczyna się bieg terminu przedawnienia roszczenia o zasądzenie odszkodowania za szkodę w obu jej postaciach - którą strona wiąże z zaniechaniem przez Państwo rozpoznania jej wniosku o przyznanie prawa wieczystej dzierżawy - trwającym od jego złożenia 13 października 1948 r. - do wydania decyzji odmownej 16 września 2002 r.?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., III CZP 129/09, K. Zawada, J. Frąckowiak, B. Ustjanicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 28 lipca 2009 r., I ACa 1227/07, zagadnienia prawnego:

„Czy odszkodowanie za poniesioną rzeczywistą szkodę (art. 160 § 1 i 2 k.p.a. w związku z art. 361 § 1 i 363 k.p.c.) dochodzone w związku ze stwierdzeniem wydania z naruszeniem prawa decyzji o odmowie przeniesienia własności gruntu za opłatą symboliczną z zastrzeżeniem powrotu własności na rzecz Gminy miasta stołecznego Warszawy (art. 7 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze miasta stołecznego Warszawy, Dz.U. RP. Nr 50 poz. 279 ze zm. w związku z art. 156 § 1 pkt 2 i § 2 k.p.a.) w części dotyczącej

zbytych lokali mieszkalnych położonych w budynku uszkodzonym, nienaprawionym przez właściciela w trybie dekretu z dnia 26 października 1945 r. o rozbiórce i naprawie budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny (jedn. tekst: Dz. U. RP. z 1947 r. Nr 37 poz. 181 ze zm.) podlega pomniejszeniu o koszty doprowadzenia budynku do stanu używalności (naprawy) przez osobę trzecią?”

odmówił podjęcia uchwały.

*(postanowienie z dnia 12 marca 2010 r., III CZP 7/10, K. Zawada,
J. Frąckowiak, B. Ustjanicz)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 18 grudnia 2009 r., II Cz 1391/09, zagadnienia prawnego:

„Czy przyznawane notariuszowi, w trybie art. 6 § 4 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie, od Skarbu Państwa wynagrodzenie w wysokości maksymalnej stawki taksy notarialnej, winno być podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług?”

odmówił podjęcia uchwały.

*(postanowienie z dnia 18 marca 2010 r., III CZP 13/10, L. Walentynowicz,
K. Pietrzykowski, A. Górski)*

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 26/10

„Czy art. 10 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693 ze zm.) wyłącza stosowanie art. 410 § 2 k.c. do świadczeń wypłacanych żołnierzowi w związku ze zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej w sytuacji, gdy stwierdzono nieważność decyzji w sprawie wypowiedzenia stosunku służbowego?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 30 grudnia 2009 r., II Ca 881/09, M. Wojtkiewicz, J. Mostowska, S. Krajewski)

Powodowie będący zawodowymi żołnierzami zostali zwolnieni ze służby na podstawie decyzji o wypowiedzeniu stosunku służby; wtedy przysługiwały im należności określone w art. 18 ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy zawodowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693 ze zm. – dalej: „ustawa”). Następnie została wydana decyzja stwierdzająca nieważność decyzji o wypowiedzeniu stosunku służby, w wyniku której powodowie zostali przywrócenii do służby i byli traktowani tak, jakby stosunek służby nie został z nimi rozwiązany.

Sąd Okręgowy powziął wątpliwość w zakresie kwestii, jak należy traktować pobrane przez powodów uposażenie w związku z rozwiązaniem stosunku służbowego; czy powodowie mają prawo je zachować ze względu na fakt, że w czasie wypłaty byli uprawnieni do jego pobrania, czy też powinni je zwrócić wobec stwierdzenia nieważności decyzji rozwiązującej stosunek służby.

Sąd Okręgowy rozważając możliwość zastosowania w opisanej sytuacji art. 410 § 2 k.c. uznał, że świadczenie pobrane przez powodów w chwili spełnienia miało podstawę prawną, lecz później ta podstawa odpadła. Poza tym charakter tego świadczenia odpowiada określonemu w art. 410 § 2 k.c. świadczeniu nienależnemu. Okoliczności te skłaniają do przyjęcia, że pobrane przez powodów świadczenie podlega zwrotowi.

Biorąc jednak pod uwagę wykładnię literalną art. 10 ustawy oraz przyjmując, że przepis ten stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 410 § 2 k.c., Sąd Okręgowy stwierdził, że zasadny jest także pogląd, iż pobrane przez powodów świadczenie przysługiwało im na podstawie obowiązującej w tamtym czasie decyzji o rozwiązaniu służby, w związku z czym spełnione zostały przesłanki określone w tym przepisie, a więc pomimo późniejszego stwierdzenia nieważności decyzji będącej podstawą świadczenia, powodowie nie są zobowiązani do jego zwrotu.

E.S.S.

*

III CZP 27/10

„Czy administracyjny tytuł wykonawczy wystawiony tylko przeciwko podatnikowi może być podstawą wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej przedmiot współwłasności łącznej podatnika i jego małżonka?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 20 stycznia 2010 r., III Ca 1/10, T. Pawlik, M. Hupa-Dębska, A. Gozdawa-Grajewski)

Sąd Okręgowy powołał się na rozbieżność występującą w judykaturze sądów administracyjnych, a także pomiędzy stanowiskiem tych sądów a orzecznictwem Sądu Najwyższego.

Sąd Okręgowy przedstawił utrwalony pogląd Sądu Najwyższego, że podstawą wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej przedmiot współwłasności łącznej dłużnika i jego małżonka może być jedynie tytuł wykonawczy wystawiony na oboje małżonków. Zapatrywanie to wynika z założenia, że skoro art. 27c ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 110, poz. 968 ze zm. – dalej: „u.p.e.a.”) stanowi, iż jeżeli egzekucja ma być prowadzona zarówno z majątku wspólnego zobowiązanego i jego małżonka, jak i z ich majątków osobistych, tytuł wykonawczy wystawia się na oboje małżonków, to dopuszczalne jest wystawienie administracyjnego tytułu wykonawczego na małżonka podatnika, gdy jego odpowiedzialność ogranicza się do majątku wspólnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej przedmiot współwłasności łącznej

podatnika i jego małżonka prowadzi do ograniczenia prawa własności osoby, która nie jest stroną zobowiązania podatkowego. Osobie takiej należy zapewnić możliwość ochrony swoich interesów przez przyjęcie, że dla ustanowienia hipoteki przymusowej na nieruchomości wchodzącej w skład wspólnego majątku podatnika i jego małżonka konieczne jest wystawienie administracyjnego tytułu wykonawczego przeciwko zobowiązanemu i jego małżonkowi. Przepis art. 34 § 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja Podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926 ze zm.) nie prowadzi do odmiennych wniosków, przesądza on bowiem jedynie, że nieruchomość będąca przedmiotem współwłasności łącznej może zostać obciążona hipoteką przymusową, pomimo że nie jest własnością wyłącznie podatnika, jak również podatnik nie ma wyrażonego ułamkiem udziału w nieruchomości wspólnej.

Sąd Okręgowy zauważył, że w orzecznictwie sądów administracyjnych występuje rozbieżność w zakresie omawianego zagadnienia. Początkowo dominował pogląd korespondujący z przedstawionym stanowiskiem Sądu Najwyższego, jednak później wykształciło się stanowisko odmienne, zgodnie z którym w przypadku skierowania egzekucji administracyjnej do składników majątkowych, które objęte są zakresem zastosowania art. 29 § 1 Ordynacji podatkowej, nie jest zasadne wystawienie tytułu wykonawczego na podstawie art. 27c u.p.e.a. Odpowiedzialność podatnika i jej zakres wynika wprost z przepisów Ordynacji podatkowej i nie ma podstaw do dokonywania jej modyfikacji na podstawie przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Nie ma także podstawy prawnej pozwalającej – w przypadku wystawienia tytułu wykonawczego na oboje małżonków na mocy art. 27c u.p.e.a. – na ograniczenie zakresu odpowiedzialności małżonka podatnika jedynie do majątku objętego wspólnością majątkową. Ten kierunek orzecznictwa podkreśla występowanie różnic pomiędzy regulacjami prawnymi zawartymi w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym oraz w Ordynacji podatkowej w zakresie zasad odpowiedzialności majątkiem wspólnym małżonków za długi jednego z nich, w tym za zaległości podatkowe, a także odmienny sposób i zakres egzekucji tych długów, przyjęty w kodeksie postępowania cywilnego oraz w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

E.S.S.

III CZP 28/10

„Czy tygodniowy termin, liczony od zawiadomienia strony o czynności komornika sądowego, do złożenia do sądu skargi na czynność komornika sądowego, jest zachowany, jeżeli przed upływem tygodnia od zawiadomienia strony o czynności komornika sądowego skarga została złożona do sądu rejonowego niewłaściwego do jej rozpoznania, a następnie przekazana przez ten sąd do właściwego sądu rejonowego już po upływie tygodnia od zawiadomienia strony o czynności komornika sądowego?”

(postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia z dnia 12 stycznia 2010 r., I Co 3949/09, P. Wiśniewski)

Wątpliwości Sądu Rejonowego powstały na tle rozbieżnych poglądów dotyczących charakteru postępowania wywołanego skargą na czynności komornika sądowego.

W razie zaakceptowania koncepcji, że w postępowaniu wywołanym skargą na czynność komornika sądowego należy stosować przepisy normujące postępowanie przed sądem pierwszej instancji, a więc również art. 200 k.p.c., termin do złożenia skargi zostałby dochowany w każdym przypadku bezpośredniego złożenia skargi w jakimkolwiek sądzie lub zaadresowania jej do dowolnego sądu i oddania w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego, jeżeli tylko czynność ta została podjęta przed upływem terminu siedmiu dni, o którym mowa w art. 767 § 4 k.p.c.

Przyjmując natomiast jako prawidłową praktykę traktowania skargi na czynności komornika jako środka zaskarżenia podobnego apelacji lub zażaleniu i przekazywania jej do sądu właściwego bez wydawania zaskarżalnego postanowienia należałoby uznać – jak stwierdził Sąd Rejonowy – że termin określony w art. 767 § 4 k.p.c. będzie zachowany tylko wówczas, gdy sąd, do którego skarga została wniesiona, przed upływem wspomnianego terminu przekaże ją sądowi właściwemu lub, zaadresowaną do sądu właściwego, odda w polskim urzędzie pocztowym.

M.M.

III CZP 29/10

„Czy sąd, który wydał orzeczenie, może odmówić ustanowienia pełnomocnika z urzędu lub zwolnienia strony od kosztów sądowych w celu wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, jeżeli byłaby ona z jakichkolwiek przyczyn niedopuszczalna, a zwłaszcza, gdy wydanie zaskarżonego orzeczenia w sposób oczywisty nie mogło wyrządzić stronie szkody, bądź gdy możliwe jest uchylenie lub zmiana orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych?”

(wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2010 r., BSA I-4110-1/10)

Rozbieżności w wykładni prawa pojawiły się w sądach powszechnych, których część uwzględnia wnioski o ustanowienie pełnomocnika do wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem każdego prawomocnego orzeczenia. Równocześnie zapadło wiele orzeczeń, w których sądy oddalają wspomniane wnioski na tej podstawie, że orzeczenie, które miałyby zostać zaskarżone, nie mieściło się w dyspozycji art. 424¹ § 1 k.p.c., a zatem skarga była niedopuszczalna.

Wnioskodawca podkreślił, że sąd powszechny, do którego skarga o stwierdzenie niezgodności została wniesiona, może ją odrzucić tylko w przypadkach enumeratywnie wskazanych w art. 424⁶ § 3 k.p.c.; z innych przyczyn może ją odrzucić jedynie Sąd Najwyższy. Poza tym ocena dokonywana na etapie postępowania wpadkowego, poprzedzającego wniesienie skargi, nie powinna antycypować decyzji o losie skargi, gdyby została wniesiona.

Wątpliwości wyrażone w zagadnieniu prawnym sprowadzają się do tego, czy sąd może – przez odmowę uwzględnienia wniosku, który poprzedza ewentualne wniesienie skargi – uprzedzać przyszłe rozstrzygnięcie i uwzględnić okoliczności decydujące o odrzuceniu tego środka prawnego, zakładając jego (hipotetyczne) złożenie.

Przedstawiając argumenty przemawiające za udzieleniem pozytywnej odpowiedzi na przedstawione zagadnienie prawne wnioskodawca zwrócił uwagę na motyw pragmatyzmu w takim postępowaniu sądów. Podkreślił, że możliwość wystąpienia ze skargą o stwierdzenie niezgodności jest często opacznie rozumiana i wręcz nadużywana. Znaczny procent spraw nie ma szans powodzenia na etapie

merytorycznego ich rozpoznania, co więcej, nie mogą pozytywnie przejść wstępnej kontroli środka zaskarżenia. W tym stanie rzeczy mnożenie dodatkowych czynności sądu oznaczałoby działanie sprzeczne z dobrem wymiaru sprawiedliwości, a niekiedy nawet promujące piniactwo procesowe.

Koncentrując się na wykładni odpowiednich przepisów, tj. art. 109 ust. 2 u.k.s.c. oraz art. 117 § 4 k.p.c., wnioskodawca zauważył, że oba te przepisy nie określają kryteriów oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów lub ustanowienie dla strony pełnomocnika w sposób absolutnie ścisły. Wprawdzie sformułowanie „oczywista bezzasadność” mogłoby sugerować dość wyraźnie związek oceny dokonywanej przez sąd z płaszczyzną prawa materialnego, niemniej jednak nie można jednoznacznie przesądzić, że nie dotyczy to także przepisów postępowania. Jednocześnie orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące meritum zagadnienia prawnego odznacza się niejednorodnością.

Z drugiej strony prokonstytucyjna wykładnia ustaw zwykłych i funkcja instytucji należących do tzw. prawa ubogich przemawia za tym, aby w jak najszerszym zakresie stworzyć stronom, które są pozbawione środków niezbędnych do należytego przedstawienia swojej sprawy przed sądem, możliwość uzyskania odpowiedniego wsparcia ze strony państwa.

M.M.

*

III CZP 30/10

„Czy z uwagi na treść artykułu 1 a ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2005 r., Nr 31, poz. 266 ze zm.) przepis art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 41, poz. 398 ze zm.) stanowi podstawę do nałożenia na gminę obowiązku dostarczenia lokalu socjalnego osobie, której Sąd nakazał opróżnienie lokalu, będącego w dyspozycji Wojskowej Agencji Mieszkaniowej?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 11 lutego 2010 r., IX Ca 826/09, R. Badosz, M. Kasztelan, D. Ciejek)

Zgodnie z art. 1a ustawy o ochronie praw lokatorów, przepisów tej ustawy nie stosuje się do lokali pozostających w zasobach Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, natomiast z art. 45 ust. 3 pkt 5 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych wynika, że w razie sytuacji przymusowego przekwaterowania lub wykwaterowania z pozostających w zasobach Agencji lokali mieszkalnych kobiety w ciąży, małoletniego, niepełnosprawnego lub ubezwłasnowolnionego oraz sprawującego nad taką osobą opiekę i wspólnie z nim zamieszkałego, obłożnie chorego, emeryta i rencisty spełniającego kryteria do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej, nie stosuje się trybu postępowania egzekucyjnego w administracji, lecz tryb sądowy. Polega on na tym, że dyrektor oddziału regionalnego Agencji występuje do sądu powszechnego z pozwem o nakazanie opróżnienia lokalu mieszkalnego, o orzeczenie uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego, o wezwanie do udziału w procesie gminy oraz określenie odszkodowania.

Zdaniem Sądu Okręgowego, treść art. 45 ust. 3 pkt 5 ustawy o zakwaterowaniu oraz jej art. 4 ust. 2, zgodnie z którym lokale socjalne zapewnia gmina, pozwala na wyrażenie opinii, że gmina jest zobowiązana do dostarczenia takiemu eksmitowanemu lokatorowi lokalu socjalnego. Przesądza to wykładnia historyczna omówionych na wstępie przepisów, gdyż zostały one wprowadzone do polskiego porządku prawnego tym samym aktem prawnym, tj. ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw. Z jednej strony wprowadzono zasadę bezwzględnie wyłączającą spod regulacji ustawy o ochronie praw lokatorów lokale pozostające w dyspozycji Agencji (art. 1a ustawy o ochronie praw lokatorów), z drugiej zaś strony pojawiło się unormowanie, że w razie orzekania przez sąd o eksmisji z takich lokali, orzeka się o uprawnieniu eksmitowanego do otrzymania lokalu socjalnego i wzywa się do udziału w procesie gminę (art. 45 ust. 3 pkt 5 ustawy o zakwaterowaniu). Wydaje się więc, że ustawodawca wprowadził dla osób znajdujących się w szczególnej sytuacji życiowej „wyłączenie od wyłączenia”.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na możliwość przeprowadzenia innej interpretacji tego zabiegu legislacyjnego. Założył, że ustawodawca chciał wyłączyć lokale Agencji spod działania ustawy o ochronie praw lokatorów, a wprowadzenie art. 45 ust. 3 pkt 5 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych miało na celu jedynie zwrócenie uwagi gminy na szczególną sytuację osób eksmitowanych z takich lokali. Sąd Okręgowy doszedł

jednak do wniosku, że taka interpretacja nie jest zasadna. Ustawodawca w art. 45 ust. 3 pkt 5 celowo posłużył się wprost instytucjami stosowanymi i zdefiniowanymi jedynie w ustawie o ochronie praw lokatorów, nadając temu przepisowi charakter *lex specialis*. Dążył tym samym do realizacji konstytucyjnych obowiązków ochrony podstawowych praw socjalnych obywateli i opieki nad osobami ułomnymi (art. 67 i 69 Konstytucji).

G.G.

*

III CZP 32/10

„Czy w świetle art. 52 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn. Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.) o dacie ogłoszenia upadłości decyduje początek, czy koniec dnia”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 15 lutego 2010 r., VI Ga 9/10, J. Naworski, Z. Krępski, J. Rusiński).

W ocenie Sądu Okręgowego, więcej racji przemawia za tym, że o dacie ogłoszenia upadłości rozstrzyga początek dnia. W art. 52 Pr.u.n. jest mowa o dacie wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości, a przez datę w języku potocznym należy rozumieć termin kalendarzowy jakiegoś zdarzenia. W tym sensie za datę należy rozumieć dzień wydania postanowienia, liczony od jego początku.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że zwolennicy drugiej koncepcji powołują się na art. 111 § 2 k.c. (wzorowany na art. 195 § 2 k.z.). Zgodnie z jego treścią, jeżeli początkiem terminu oznaczonego w dniach jest pewne zdarzenie, nie uwzględnia się przy obliczaniu terminu dnia, w którym to zdarzenie nastąpiło. Sąd Okręgowy zauważył jednak, że przytoczone unormowanie ma, w myśl art. 110 k.c., zastosowanie do sposobu obliczania terminu, oraz dotyczy terminu oznaczonego w dniach. W art. 52 zdanie 1 Pr.u.n. nie chodzi natomiast o obliczanie terminu i to liczonego w dniach, ale o przesądzenie daty, od której powstają skutki upadłości. Ponadto Sąd Okręgowy zaznaczył, że zaakceptowanie tego poglądu prowadziłoby do wniosku, że o dacie ogłoszenia upadłości nie decyduje koniec dnia, lecz początek dnia następnego.

Przeciwko stanowisku, że o dacie ogłoszenia upadłości decyduje początek dnia, nie przemawia także to, iż postanowienie o ogłoszeniu upadłości, w razie jego akceptacji, jest skuteczne przed jego wydaniem, zgodnie bowiem z doktryną przedwojenną w dniu ogłoszenia upadłości znany jest stan majątku dłużnika i dlatego „to co on uskutecznia jest podejrzane.

G.G.

*

III CZP 33/10

„Czy postanowienie prokuratora o zabezpieczeniu na mieniu podejrzanego grożącego mu środka karnego w postaci przepadku korzyści uzyskanej z popełnienia przestępstwa lub ściągnięcia jej równowartości wydane na podstawie art. 291, 292 i 293 § 1 k.p.k., w którego uzasadnieniu wskazano na zastosowanie domniemania z art. 33 § 3 k.k.s. może stanowić podstawę wpisu zakazu zbywania i obciążania nieruchomości w księdze wieczystej w sytuacji gdy z treści księgi wieczystej wynika, że podejrzany nie jest i nie był właścicielem nieruchomości?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 20 stycznia 2010 r., III Ca 1126/09, T. Pawlik, M. Hupa – Dębska, A. Gozdawa – Grajewski)

Art. 33 § 3 k.k.s. wprowadza domniemanie, zgodnie z którym, gdy okoliczności sprawy wskazują na duże prawdopodobieństwo, że sprawca przeniósł na inną osobę mienie stanowiące korzyść majątkową uzyskaną z popełnienia przestępstwa skarbowego, to rzeczy będące w samoistnym posiadaniu tej osoby oraz przysługujące jej prawa majątkowe uważa się za należące do sprawcy. Może być ono obalone dowodem zgodnym z prawem ich uzyskania. Domniemanie to stosuje się także w razie dokonania zajęcia przy zabezpieczeniu grożącego przepadku korzyści majątkowej oraz przy egzekucji tego środka (art. 131 § 4 k.k.s.). W takiej sytuacji zabezpieczenie następuje m.in. przez ustanowienia zakazu zbywania i obciążania nieruchomości (art. 292 § 2 k.p.k.). Zakaz ten ujawnia się w księdze wieczystej.

Sąd Okręgowy podkreślił, że celem domniemania jest umożliwienie przeprowadzenia skutecznego zabezpieczenia majątku sprawcy, nawet pośrednio

pochodzącego z przestępstwa, gdy można orzec przepadek, a następnie wykonania orzeczonego środka karnego przepadku korzyści majątkowej. Powinno to przesądzać możliwość wpisu w księdze wieczystej na mocy postanowienia prokuratora ustanawiającego zakaz zbywania i obciążania nieruchomości, także wtedy, gdy prawo własności nie jest ujawnione na rzecz podejrzanego. Takiemu wnioskowi sprzeciwia się jednak treść art. 34 ustawy o księgach wieczystych i hipotece pozwalającemu objąć wpisem prawo osoby uprawnionej oraz art. 3 ust. 1 tej ustawy wprowadzający domniemanie zgodności ujawnionego w księdze wpisu z rzeczywistym stanem prawnym. Kolejną przeszkodą jest kognicja sądu wieczystoksięgowego wykluczająca badanie przesłanek z art. 33 § 3 k.k.s. (art. 626⁸ § 2 k.p.c.).

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, że art. 191 § 1 k.k.w. pozwala ujawnić w księdze wieczystej Skarb Państwa jako właściciela nieruchomości oraz wykreślić obciążające ją hipoteki w razie wydania orzeczenia o zastosowaniu środka karnego przypadku. Tym samym nie znajduje w takiej sytuacji zastosowania art. 34 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Nie istnieje natomiast analogiczna regulacja dotycząca zabezpieczenia przepadku. Sąd Okręgowy wskazał, że w poselskim projekcie zmian kodeksu karnego skarbowego i kodeksu postępowania karnego (Sejmu VI kadencji, druk nr 640) wprowadza się wyraźną możliwość zabezpieczenia roszczenia o zwrot podlegającej przypadkowi korzyści majątkowej lub jej równowartości także na mieniu osoby, wobec której działają domniemania z art. 33 § 3 k.k.s. Świadczy to o dostrzeżeniu przez projektodawcę, że dotychczasowa regulacja, przewidująca możliwość zabezpieczenia jedynie na mieniu podejrzanego (oskarżonego), czyni art. 33 § 3 k.k.s. przepisem martwym w wypadku zabezpieczenia na nieruchomości zbytej przez podejrzanego lub takiej, której podejrzanemu nigdy formalnie nie nabył.

Sąd Okręgowy opowiedział się za poglądem, że w obowiązującym stanie prawnym nie jest możliwe dokonanie takiego wpisu.

G.G.

III CZP 34/10

„1. Czy w przypadku zgłoszenia przez jednego z małżonków roszczenia z art. 231 § 1 k.c. w sprawie o podział majątku wspólnego, rozstrzygnięcie o tym roszczeniu powinno mieć charakter orzeczenia prejudycjalnego (postanowienie wstępne, częściowe), czy też rozstrzygnięcie o tym roszczeniu może nastąpić dopiero w orzeczeniu o podziale majątku wspólnego;

2. czy w przypadku zgłoszenia przez jednego z małżonków roszczenia z art. 231 § 1 k.c. w sprawie o podział majątku wspólnego sąd - w razie ziszczenia się ustawowych przesłanek z tego artykułu - jest zobligowany do pozytywnego rozstrzygnięcia w tym przedmiocie w sytuacji, gdy uznaje za niezasadne przyznanie stronie zgłaszającej to roszczenie części lub całości nieruchomości, na której został poczyniony nakład w postaci wzniesionego budynku?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 12 lutego 2001 r., II Ca 949/09, I. Cywoniuk, R. Tabor, B. Wojtysiak)

Sąd Okręgowy wyraził pogląd, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy konieczne jest wydanie orzeczenia prejudycjalnego w przedmiocie roszczenia przewidzianego w art. 231 § 1 k.c. i po jego uprawomocnieniu nadania klauzuli wykonalności na podstawie art. 1047§ 2 k.p.c. Dopiero wówczas można przystąpić do rozpoznania wniosku w zakresie zniesienia współwłasności. Możliwe do przyjęcia jest także inne rozwiązanie, wynikające z uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sadu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1969 r., III CZP 12/69 (OSNCP 1970, nr 3, poz. 39), w której dopuszczono możliwość rozstrzygnięcia o roszczeniu przewidzianego w art. 231 § 1 k.c. w jednym postanowieniu, bez orzeczenia prejudycjalnego, z zaliczeniem wynagrodzenia na poczet schedy spadkowej należnej spadkobiercy. W tej uchwale Sąd Najwyższy wskazał, że problem zastosowania w postępowaniu działowym art. 231 § 1 k.c. jest bezprzedmiotowy w razie możliwości przydzielenia w dziale spadku nieruchomości temu spadkobiercy, który wznosił na niej budynek, a w razie przyznania jej innemu spadkobiercy, o zastosowaniu art. 231 § 1 k.c. decydują względy społeczno-gospodarcze.

Zdaniem Sądu Okręgowego, powstaje wątpliwość, czy istnieje obowiązek orzekania w postanowieniu o podziale majątku wspólnego o roszczeniu

przewidzianym w art. 231 § 1 k.c. w sytuacji, w której ostatecznym sposobem podziału nieruchomości jest przyznanie jej innemu właścicielowi niż temu, który wznosił budynek, czy też orzekanie w tym zakresie jest niecelowe.

Jak stwierdził Sąd Okręgowy, brak orzeczeń Sądu Najwyższego dotyczących skutków roszczenia przewidzianego w art. 231 § 1 k.c. w sprawie o podział majątku wspólnego w związku z art. 64 k.c. i 1047 k.p.c. Dotychczasowe wypowiedzi odnosiły się do skutków takiego roszczenia w sprawach procesowych, w których Sąd Najwyższy uznał, że prawomocny wyrok zobowiązujący pozwanego, zgodnie z żądaniem pozwu, do zawarcia z powodem umowy przenoszącej na niego prawo własności nieruchomości ma skutek z chwilą prawomocności wyroku i stanowi podstawę wpisu do księgi wieczystej (wyrok z dnia 19 lutego 1998 r., III CKN 375/97, OSNC 1998, nr 10, poz. 161, oraz postanowienie z dnia 19 czerwca 2002 r., II CKN 997/00, OSNC 2003, nr 6, poz. 85). Rozstrzygnięcia te nie mogą mieć jednak zastosowania w rozpoznawanej sprawie ze względu na stanowisko wnioskodawczynie, która wskazała we wniosku wysokość swojego udziału i wysokość wynagrodzenia należnego uczestniczce postępowania.

R.N.

*

III CZP 35/10

„Czy w sytuacji, gdy wypadek powodujący szkodę w związku z ruchem pojazdu mechanicznego był jednocześnie wypadkiem w drodze na służbę funkcjonariusza Policji, Skarbowi Państwa, który wypłacił funkcjonariuszowi uposażenie należne w razie choroby na podstawie art. 121 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277 ze zm.), przysługuje od sprawcy wypadku roszczenie o zwrot równowartości wypłaconego uposażenia?”

(postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., III CZP 126/09, T. Ereciński, T. Bielska-Sobkowicz, I. Gromska-Szuster, J. Górowski, K. Pietrzykowski, B. Ustjanicz, K. Zawada)

Notka:

Zagadnienie to – przedstawione przez Sąd Najwyższy do rozstrzygnięcia pełnemu składowi Izby Cywilnej – zostało omówione w „Izbie Cywilnej” 2009, nr 7-8, s. 15 pod sygn. akt III CZP 66/09.

*

III CZP 36/10

„1. Czy w przypadku powstania służebności przesyłu w drodze zasiedzenia, dopuszczalne jest domaganie się przez właściciela nieruchomości obciążonej zmiany sposobu jej wykonywania jeśli ważna potrzeba gospodarcza powstała po posadowieniu urządzeń przesyłowych, ale przed zasiedzeniem służebności oraz,

2. Czy wynagrodzenie za zmianę sposobu wykonywania służebności przesyłu może obejmować również koszty przeprowadzenia tej zmiany?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 10 marca 2010 r., VIII Ca 520/09, R. Krawczyk, J. Siedlaczek, W. Jasiński)

Wątpliwości Sądu Okręgowego wyrażone w punkcie pierwszym przedstawionego zagadnienia prawnego związane są z wykładnią art. 291 k.c., która ma istotne znaczenia dla oceny stanowiska skarżącego podnoszącego, że potrzeba gospodarcza uzasadniająca zmianę sposobu wykonywania służebności zaistniała przed powstaniem służebności przesyłu w drodze zasiedzenia. Jeśli stanowisko skarżącego okazałoby się trafne, to należałoby stwierdzić istnienie luki w prawie, wymagającej zastosowania w drodze analogii art. 291 k.c. oraz określenia zmodyfikowanej przesłanki powstania potrzeby gospodarczej „po ustanowieniu służebności”.

W ocenie Sądu Okręgowego, ustanowienie służebności, o którym mowa w art. 291 k.c., dotyczy wyłącznie czynności prawnej właściciela nieruchomości obciążonej i władnącej. W razie powstania służebności gruntowej w drodze zasiedzenia należy zastosować odpowiednio art. 291 k.c., co pozwala uniknąć wymagania zaistnienia ważnej potrzeby gospodarczej po powstaniu służebności, zarówno w przypadku służebności gruntowych, jak i służebności przesyłu.

Uzasadniając zagadnienie prawne wyrażone w punkcie drugim, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na dwie kwestie: kto ponosi koszty związane ze zmianą sposobu wykonywania służebności, oraz czy koszty, które są konieczne do zmiany sposobu wykonywania służebności, wchodzi w skład wynagrodzenia należnego przedsiębiorcy, na rzecz którego ustanowiono służebność przesyłu. Sąd Okręgowy wskazał na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 6 marca 1984 r., III CRN 29/84 (OSNC 1984, nr 10, poz. 180), że obowiązek ponoszenia ww. kosztów spoczywa na właścicielu nieruchomości władnącej, zatem nie stanowią one elementu wynagrodzenia, ale są jednym z kryteriów kształtujących jego wysokość. Zdaniem Sądu Okręgowego, wykładnia historyczna art. 291 k.c. przemawia za uwzględnieniem kosztów zmiany służebności jako składnika wynagrodzenia. Przyjęcie poglądu, że wynagrodzenie za zmianę służebności nie obejmuje kosztów tej zmiany może natomiast powodować trudności z określeniem podstaw wysokości wynagrodzenia, ma ono bowiem rekompensować właścicielowi nieruchomości władnącej niedogodności związane ze zmianą sposobu wykonywania służebności. W przedstawionej sprawie niedogodności tego rodzaju nie występują, ponieważ przesył energii elektrycznej linią przesyłową nadziemną i podziemną nie różni się w zasadniczy sposób, zatem jedyną niedogodnością są koszty przeprowadzenia zmiany instalacji. W ocenie Sądu Okręgowego, koszty zmiany sposobu wykonywania służebności mogłyby zostać zrekompensowane właścicielowi nieruchomości władnącej w postępowaniu dotyczącym zmiany treści służebności jedynie wtedy, gdyby stanowiły składnik wynagrodzenia. Gdyby wtedy sąd pominął zasądzenie takiego wynagrodzenia dopuszczalne byłoby wystąpienie o zasądzenie go w odrębnym procesie.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na odmienny pogląd występujący w doktrynie, że dla wypełnienia omawianej luki należy stosować *per analogiam iuris* art. 289 k.c., który dotyczy kosztów utrzymania służebności. Przyjęcie tego stanowiska nie daje jednak jednoznacznej odpowiedzi na pytanie o dopuszczalność obciążenia tymi kosztami właściciela nieruchomości obciążonej.

E.S.S.

III CZP 37/10

„Czy w sprawie o zwrot nienależnie pobranych opłat za kartę pojazdu na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. z 2003 r. Nr 137, poz. 1310) bieg przedawnienia roszczeń rozpoczyna się od dnia spełnienia świadczenia, czy też od dnia wejście w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 r. w sprawie U 6/04, czy też od dnia wejścia w życie rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie wysokości opłat za wydanie karty pojazdu (Dz.U. z 2006 r. Nr 59, poz. 421)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 4 marca 2010 r., IX Ca 874/09, E. Dobrzyńska-Murawka, A. Żegarska, J. Strumiłło)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą kwestii, czy bieg terminu przedawnienia roszczenia dochodzonego na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu, ze względu na chwilę jego wymagalności, rozpoczyna się od dnia spełnienia świadczenia, a więc w przedstawionej sprawie termin ten rozpocząłby się przed stwierdzeniem przez Trybunał Konstytucyjny niekonstytucyjności przepisu prawnego, na podstawie którego została pobrana opłata w zawyżonej wysokości.

Sąd Okręgowy zauważył, że w judykaturze Sądu Najwyższego występuje utrwalone, jednolite stanowisko, iż przepis, który został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją nie może być stosowany przez sądy i inne organy w stosunku do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału. Orzeczenie to zawiera bowiem założenie, że akt normatywny jest sprzeczny z aktem prawnym wyższego rzędu, a sprzeczność ta istnieje od samego początku.

Sąd Okręgowy rozważył następnie kwestię możliwości określenia początku biegu terminu przedawnienia roszczenia, które zostało spełnione na podstawie niekonstytucyjnego przepisu, lecz w momencie spełniania korzystało z domniemania konstytucyjności.

Wątpliwości Sądu przedstawiającego zagadnienie prawne budzi kwestia, jaką chwilę – w kontekście art. 455 k.c. – należy uznać za najwcześniej możliwy termin, w którym wierzyciel może wezwać dłużnika do wykonania zobowiązania, tj. czy momentem tym jest data opublikowania wyroku Trybunału Konstytucyjnego

stwierdzającego niekonstytucyjność ww. opłat, wejście tego orzeczenia w życie, przy założeniu, że jego publikacja w Dzienniku Ustaw tworzy domniemanie, że poszkodowany przy zachowaniu należytej staranności powinien znać treść wyroku, czy data wejścia w życie rozporządzenia Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie wysokości opłaty za kartę pojazdu, gdyż z tą chwilą po stronie powoda mogła powstać możliwość żądania zwrotu korzyści majątkowej, ponieważ odpadła podstawa prawna przysporzenia, a powód mógł skonkretyzować swoje roszczenie, co jest niezbędne przy roszczeniach majątkowych.

E.S.S.

*

III CZP 38/10

„Czy dłużnik zobowiązany na podstawie umowy przedwstępnej do sprzedaży oznaczonej nieruchomości zachowuje legitymację bierną w procesie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli o sprzedaży tej nieruchomości, jeżeli w toku procesu zbył ją na rzecz osoby trzeciej?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 2 lutego 2010 r., I ACa 460/09, M. Domel-Jasińska, R. Artska, W. Gawrylczyk)

Sąd Apelacyjny rozważył kwestię, czy art. 192 pkt 3 k.p.c. ma zastosowanie w sporze dotyczącym tylko pośrednio zbycia rzeczy lub prawa, w sprawie bowiem przedmiotem sporu jest złożenie oświadczenia woli o przeniesieniu prawa własności rzeczy, a nie wydanie rzeczy. W ocenie Sądu Apelacyjnego, rozróżnienie to jest konieczne, gdyż wykładnia art. 192 pkt 3 k.p.c. powinna być dokonana w sposób ścisły. Przepis ten nie ma charakteru ogólnego, ale jest wyjątkiem od zasady – brania przez sąd pod uwagę stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.).

Sąd przedstawiający zagadnienie prawne zauważył, że strona pozwana, która zbyła rzecz w toku procesu, nie może złożyć oświadczenia woli o jej przeniesieniu na stronę pozwaną, gdyż nie jest już jej właścicielem. Sąd nie może zatem nałożyć na stronę pozwaną takiego obowiązku ze względu na wspomnianą zasadę, w związku z czym zbycie rzeczy w toku procesu o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

nie powoduje przejścia na jej nabywcę obowiązku złożenia oświadczenia woli o sprzedaży tej rzeczy na kupującego będącego stroną umowy przedwstępnej. W sprawie nie ma więc zastosowania art. 192 pkt 3 k.p.c., a strona zobowiązana na podstawie umowy przedwstępnej traci legitymację materialnoprawną na skutek zbycia rzeczy oznaczonej w tej umowie. Z tego względu powództwo o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli o sprzedaży rzeczy – w ocenie Sadu Apelacyjnego – należałoby oddalić.

E.S.S.

*

III CZP 39/10

„Czy zażalenie na postanowienie w przedmiocie odrzucenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia podlega opłacie podstawowej w wysokości 30 zł wynikającej z art. 14 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, czy też opłacie stosunkowej obliczonej w oparciu o art. 19 ust. 3 pkt 2 w zw. z art. 13 tej ustawy?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19 stycznia 2010 r., XXIII Gz 1027/09, E. Hniedziewicz, B. Litwiniec, J. Stępień-Kordiał)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą wykładni art. 13 u.k.s.c. w zakresie kwestii, czy zawarte w tym przepisie pojęcie sprawy o prawa majątkowe należy odnosić tylko do pozwu, czy także do pisma złożonego w toku postępowania.

Sąd Okręgowy przedstawił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że opłata należna od zażalenia na odrzucenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia powinna być ustalona na podstawie art. 19 ust. 3 pkt 2 w zw. z art. 13 u.k.s.c. Za takim poglądem przemawia fakt, że zażalenie zostało wniesione w sprawie majątkowej w rozumieniu art. 13 u.k.s.c., gdyż przedmiotem jej jest żądanie majątkowe, a art. 19 u.k.s.c. należy interpretować w związku z art. 18 u.k.s.c.

Sąd Okręgowy przedstawił także stanowisko przeciwne, że zażalenie na odrzucenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia podlega opłacie sądowej ustalonej na podstawie art. 14 ust. 1 i 3 u.k.s.c. Pogląd ten zakłada, że skoro ustawa nie przewiduje opłaty sądowej od wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia i jego

doręczenie, to od zażalenia na odmowę sporządzenia uzasadnienia orzeczenia i jego doręczenie uiszcza się opłatę podstawową w wysokości 30 zł.

E.S.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Przesłanie treści oświadczenia woli faksem spełnia jedynie warunki uprawdopodobnienia za pomocą pisma.

(wyrok z dnia 23 listopada 2007 r., IV CSK 228/07, J. Górowski, B. Myszka, Z. Strus, OSNC-ZD 2008, nr 3, poz. 88 ; Rej. 2008, nr 10, s. 201)

Glosa

Macieja Rzewuskiego, Edukacja Prawnicza 2009, nr 3 (wersja elektroniczna: http://www.edukacjaprawnicza.pl/index.php?mod=m_aktualnosci&cid=12&id=726)

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor podkreślił trafność zawartego w uzasadnieniu glosowanego wyroku poglądu o ścisłym powiązaniu treści art. 78 k.c. z treścią art. 245 k.p.c., wprowadzającego domniemanie autentyczności dokumentów prywatnych. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego wskazał na różnice pomiędzy formą pisemną czynności prawnej regulowaną w art. 78 § 1 k.c. a stwierdzeniem czynności prawnej pismem (art. 77 § 2 k.c.).

Konkludując glosator poparł stanowisko, że oświadczenie woli przesłane faksem może być postrzegane jedynie przez pryzmat „początku dowodu na piśmie” w rozumieniu art. 74 § 2 k.c. Podkreślił jednak, że art. 74 k.c. dotyczy wyłącznie takich czynności prawnych, dla których w ustawie lub umowie stron przewidziano formę *ad probationem*.

R.C.

Siedzący na przednim siedzeniu pasażer, który przez szarpnięcie kierownicą zmienia kierunek jazdy pojazdu mechanicznego, nie jest kierującym tym pojazdem, a za spowodowaną przez niego szkodę nie przysługuje odszkodowanie z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

(wyrok z dnia 13 sierpnia 2008 r., I CSK 56/08, G. Bieniek, T. Bielska-Sobkowitz, E. Skowrońska-Bocian, OSNC-ZD 2009, nr 1, poz. 22; OSP 2010, nr 3, poz. 30; Rej. 2009, nr 4, s. 183; MoP 2009, nr 18, s. 1006; BSN 2008, nr 11, s. 13)

Glosa

Tomasza Justyńskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 3, poz. 30

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor podniósł, że stanowisko Sądu Najwyższego przedstawione w tezie wyroku godzi w *rationem legis* przepisów o obowiązkowym ubezpieczeniu OC, gdyż poszkodowanego pozbawia roszczenia w stosunku do ubezpieczyciela, a posiadacza pojazdu – ochrony ubezpieczeniowej. Wywołuje ponadto – w ocenie glosatora – wrażenie, że do wykluczenia odpowiedzialności ubezpieczyciela wystarczające jest wyłączenie odpowiedzialności kierowcy.

W dalszej części opracowania komentator podkreślił, że ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje w prawie polskim, oprócz odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu, także odpowiedzialność kierowcy. Wyraził zapatrywanie, że zasadą jest odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu szkód wywołanych ruchem pojazdu, wyjątkiem natomiast jej brak. Przyjął również, że posiadacz pojazdu odpowiada na zasadzie ryzyka nie tylko za szkody wyrządzone przez kierującego pojazdem, ale również przez pasażera. Zakwestionował ponadto wykluczenie przez Sąd Najwyższy możliwości przyznania w określonych okolicznościach pasażerowi statusu kierującego pojazdem.

M.P.

Odpowiedzialność zbywcy wierzytelności za wady prawne przelanej wierzytelności wynika ze stosunku zobowiązaniowego leżącego u podstaw przelewu.

(wyrok z dnia 17 października 2008 r., I CSK 100/08, E. Skowrońska-Bocian, G. Misiurek, K. Zawada, OSNC-ZD 2009, nr 3, poz. 63; OSP 2010, nr 3, poz. 31; BSN 2009, nr 3, s. 9; MoP 2010, nr 4, s. 229; Rej. 2009, nr 5, s. 176; Rej. 2009, nr 11, s. 168)

Glosa

Przemysława Drapały, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 3, poz. 31

Glosa ma charakter aprobujący.

Glosator wyróżnił dwie konstrukcje prawne cesji dokonywanej „w celu rozliczenia się z innego zobowiązania”: *datio solutionis causa* i *cessio in solutum*. Za trafną uznał sformułowaną przez Sąd Najwyższy regułę interpretacyjną, zgodnie z którą przelew dokonywany „w celu rozliczenia się z innego zobowiązania” co do zasady powoduje wygaśnięcie zobowiązania dopiero z chwilą uzyskania zaspokojenia od dłużnika przelanej wierzytelności, natomiast będzie on stanowił *cessio in solutum* tylko wtedy, gdy wola stron co do spowodowania wygaśnięcia zobowiązania już w chwili dokonania przelewu będącego świadczeniem substytucyjnym została w dostateczny sposób ujawniona.

Autor podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, że cel *cessio in solutum* jest osiągnięty jedynie w razie przelewu wierzytelności zaskarżalnej.

M.P.

*

Umowa przenosząca własność w celu wykonania zobowiązania do przeniesienia własności nieruchomości (art. 158 k.c.), zawarta w formie aktu notarialnego sporządzonego przez notariusza zawieszzonego w czynnościach zawodowych (art. 68 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, tekst jedn.: Dz.U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158), jest nieważna.

(uchwała z dnia 24 lutego 2009 r., III CZP 141/08, J. Gudowski, S. Dąbrowski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2009, nr 12 poz. 166; BSN 2009, nr 2, s. 9; Rej. 2009, nr 3, s. 166; NPN 2009, nr 2, s. 108; Rej. 2010, nr 1, s. 178)

Glosa

Małgorzaty Szymańskiej, Rejent 2010, wydanie specjalne, s. 254

Autorka zaaprobowała pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w komentowanej uchwale, wskazując jedynie na dyskusyjność części uzasadnienia uchwały.

Komentatorka zgodziła się ze stwierdzeniem, że przy sporządzeniu przedmiotowego aktu notarialnego zostały naruszone przepisy Prawa o notariacie, a nie przepisy kodeksu cywilnego zastrzegające dla ważności zawartej umowy formę aktu notarialnego (art. 158 w związku z art. 73 § 1 k.c.). Stwierdziła, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego pojawiła się po raz pierwszy istotna konstatacja dotycząca odróżnienia braku ustawowej kompetencji notariusza do dokonania czynności notarialnej (art. 6 § 1 Pr.not) od niezachowania nieusuwalnych (konstytutywnych) wymogów formalnych przewidzianych dla sporządzonego aktu notarialnego (art. 92-94 Pr.not). W obu sytuacjach „akt notarialny” został sporządzony niezgodnie z prawem i nie ma charakteru (mocy) dokumentu urzędowego. Podstawą prawną utraty mocy urzędowej takiego „aktu notarialnego” są wyłącznie przepisy Prawa o notariacie; dopiero skutkiem utraty mocy urzędowej aktu notarialnego jest nieważność stwierdzonej w nim czynności prawnej. Niezachowanie dla umowy formy aktu notarialnego jest skutkiem „odblaskowym” wynikającej z Prawa o notariacie utraty mocy urzędowej sporządzonego aktu. Skutek w postaci nieważnej umowy, której nie można sanować, jest taki sam, ale podstawę omawianej wadliwości stanowią przepisy Prawa o notariacie.

M.M.

*

Specyfikacja istotnych warunków zamówienia sporządzona na podstawie art. 36 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zm.) może stanowić utwór

w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.).

(wyrok z dnia 27 lutego 2009 r., V CSK 337/08, H. Pietrkowski, J. Frąckowiak, K. Strzelczyk, OSP 2010, nr 3, poz. 33)

Glosa

Krystyny Szczepanowskiej-Kozłowskiej, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 3, poz. 33

Glosa ma charakter krytyczny.

Autorka stwierdziła, że wymóg twórczości jest spełniony, gdy w rzeczywistości pojawia się wytwór będący efektem wysiłku intelektualnego, niezależnie od subiektywnego przekonania twórcy o jego nowości. Wyraziła zapatrywanie, że ocena indywidualnego charakteru jest oceną o charakterze prawnym, a nie faktycznym. Wskazała, że art. 36 Prawa zamówień publicznych nie dopuszcza dowolności w kreowaniu dodatkowych istotnych warunków zamówienia. Dodała, że w ramach poszczególnych elementów specyfikacji wskazanych przez Prawo zamówień publicznych istnieje swoboda określenia ich treści, w szczególności sposobu wyrażenia tej treści. Zajęła stanowisko, że zarówno cała specyfikacja i jej ścisłe powiązanie z koniecznością przekazania informacji, jak i poszczególne jej elementy mogą być traktowane jako twórcze jedynie w ich warstwie formalnej, a nie treściowej. Zauważyła przy tym, że w odniesieniu do specyfikacji co do zasady trudno mówić o jej indywidualnym charakterze. Podzieliła natomiast pogląd Sądu Najwyższego, zgodnie z którym specyfikacja nie ma charakteru materiału urzędowego w rozumieniu art. 4 Prawa autorskiego.

Głosę aprobującą do wyroku opracowała Katarzyna Jasińska (LEX/el. 2009).

M.P.

*

Nieważność umowy ubezpieczenia w rezultacie zawinionego działania agenta ubezpieczeniowego, skutkująca brakiem możliwości wypłacenia na jej podstawie odszkodowania, nie uwalnia zakładu ubezpieczeń od obowiązku

wypłaty odszkodowania. Podstawą prawną roszczenia jest bowiem art. 11 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz.U. Nr 124, poz. 1154) w związku z art. 760³ k.c.

(wyrok z dnia 16 września 2009 r., II CSK 112/09, H. Pietrkowski, W. Katner, M. Kocon, MoP 2009, nr 20, s. 1083; Pal. 2009, nr 11-12, s. 273)

Glosa

Mariusza Frasa, Prawo Asekuracyjne 2010, nr 1, s. 76

Autorka uznała omawiane orzeczenie za trafne i rozgraniczające odpowiedzialność kontraktową ubezpieczyciela z tytułu skutecznie zawartych umów ubezpieczenia od odpowiedzialności deliktowej za czyny uprawnionych agentów.

Przedstawiła problematykę skutków działania agenta ubezpieczeniowego z przekroczeniem pełnomocnictwa oraz naruszenie przez niego postanowień umowy agencyjnej w tym przedmiocie, a także relacji między art. 760³ k.c. i art. 11 ust. 1 ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym. Zgodziła się z twierdzeniem, że przewidziana w art. 11 ust. 1 odpowiedzialność zakładu ma charakter deliktowy. W przypadku odpowiedzialności deliktowej szkoda zostaje wyrządzona niezależnie od istniejącego uprzednio między zakładem ubezpieczeń a ubezpieczającym stosunku zobowiązaniowego. Zaaprobowała pogląd, że z treści art. 11 jednoznacznie wynika, iż dopiero wystąpienie szkody rodzi stosunek zobowiązaniowy między zakładem ubezpieczeń a ubezpieczającym.

Wskazała, że odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń, o której mowa we wskazanym przepisie, nie jest uzależniona od winy zakładu ani co do wyrządzenia szkody, ani co do należytego wyboru osoby agenta. Wbrew sformułowaniu zawartemu w tezie wyroku, nie ma tu też uzależnienia od elementu winy po stronie sprawcy szkody (przesłanką odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń nie jest wina agenta). W jej ocenie, stwierdzenie winy agenta ma natomiast znaczenie w przypadku dochodzenia przez poszkodowanego naprawienia szkody bezpośrednio od agenta, jak również dla zakładu ubezpieczeń, któremu przysługuje roszczenie regresowe w stosunku do agenta.

E.S.

prawo cywilne procesowe

Sąd może na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. z urzędu zmienić prawomocne postanowienie komornika, którym wadliwie ustalono wysokość opłaty egzekucyjnej.

(uchwała z dnia 19 kwietnia 2007 r., III CZP 16/07, J. Gudowski, A. Górski, M. Kocon, OSNC 2008, nr 6, poz. 58; Prok.i Pr.-wkł. 2008, nr 9, s. 42; BSN 2007, nr 4, s. 12; NPN 2007, nr 2, s. 66; R.Pr. 2008, nr 3, s. 164)

Glosa

Maciej Rzewuski, Monitor Prawniczy 2010, nr 6, s. 345

Glosa ma charakter krytyczny.

Zdaniem autora, nie można zaakceptować rozważań zawartych w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego oraz wynikającej z nich konkluzji wyrażonej w tezie. W jego opinii, przepisy traktujące o postępowaniu egzekucyjnym posługują się dwoma podstawowymi pojęciami: czynność egzekucyjna oraz czynność komornika. Przez pierwsze z nich należy rozumieć wyłącznie takie czynności organów egzekucyjnych, które są dokonywane w zakresie tzw. właściwego postępowania egzekucyjnego, które z reguły jest wszczynane na wniosek wierzyciela egzekwującego. Zakres ingerencji sądu w postępowanie prowadzone przez komornika zależy też od tego, czy czynność dokonana przez funkcjonariusza jest prawomocna. Zdaniem Sądu Najwyższego, czynności nadzorcze sądu mogą być podjęte z urzędu wtedy, gdy czynność komornika uprawomocniła się na skutek bezskutecznej próby jej zaskarżenia. Twierdzenie to pozostaje jednak w sprzeczności z istotą art. 767³ k.p.c. W razie zważenia przez sąd, że – mimo złożenia skargi na czynności komornika po terminie lub braku konwalidacji jej uchybień formalnych – zachodzi podstawa do podjęcia działań nadzorczych na podstawie art. 759 § 2 k.p.c., niecelowe byłoby odrzucenie wniesionej skargi, gdyż sąd powinien wówczas wydać odpowiednie postanowienie zapewniające należyte wykonanie egzekucji. Gdyby zaś sąd w takim przypadku z przyczyn formalnych skargę odrzucił, mógłby dokonać czynności nadzorczych jedynie, gdyby postanowienie w przedmiocie odrzucenia środka zostało skutecznie zaskarżone zażaleniem. Według glosatora, z wnioskowania *a contrario* wynika zatem

bezsprene, że brak stosownej inicjatywy stron w analizowanym zakresie uniemożliwia podjęcie przez sąd działań z art. 759 § 2 k.p.c.

Autor glosy nie podzielił również stanowiska Sądu Najwyższego co do postulatu przypisania zdecydowanego prymatu zasadzie legalności działania komorników nad regułą *vigilantibus iura scripta sunt*. Jego zdaniem, nie dezawuuując możliwości dokonywania przez sąd działań nadzorczych z urzędu, nie można zapominać o procesowej zasadzie dyspozycyjności, która bezspornie obowiązuje również w toku postępowania egzekucyjnego. Nazbyt szeroki zakres nadzoru judykacyjnego, dokonywanego przez sąd, mógłby niewątpliwie godzić w powyższą regułę. Obie te zasady – legalności oraz reguły, w myśl której „prawa są pisane dla czuwających, dla znających prawo” powinny być każdorazowo uwzględniane z równie wysokim natężeniem.

Glosy krytyczne do uchwały opublikowali: G. Julke (PPE 2008, nr 1-2, s. 105) oraz W. Sługiewicz (Rejent 2009, nr 4, s.130).

R.N.

*

W postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, w którym dłużnik poddał się egzekucji (art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c.), nie jest dopuszczalna ocena ważności czynności prawnej.

(uchwała z dnia 7 marca 2008 r., III CZP 155/07, J. Frąckowiak, J.Górowski, Z. Kwaśniewski, OSNC 2009, nr 3, poz. 42; BSN 2008, nr 3, s. 6; Rej. 2008, nr 3, s. 177; Rej. 2008, nr 4, s. 172; NPN 2008, nr 1, s. 120; Rej. 2009, nr 4, s. 178)

Glosa

Marcina Walasika, Rejent 2010, nr 2, s. 93

Autor zaaprobował pogląd wyrażony w omawianej uchwale. Podkreślił, że glosowana uchwała wpisuje się w pełni w nurt dominujący w dyskusji nad zakresem kognicji sądu w postępowaniu klauzulowym, zgodnie z którym sąd nie powinien badać kwestii merytorycznych związanych z istnieniem obowiązku świadczenia.

Komentator stwierdził, że teza o zakazie badania w postępowaniu klauzulowym treści tytułu egzekucyjnego opiera się w pierwszym rzędzie na argumentach natury funkcjonalnej oraz że postępowanie to nie jest postępowaniem rozpoznawczym w rozumieniu części pierwszej kodeksu postępowania cywilnego, lecz stanowi ono postępowanie innego rodzaju (art. 13 § 2 zd. 1 k.p.c.). Ścisłe odgraniczenie postępowania egzekucyjnego od postępowania rozpoznawczego ma na celu wyeliminowanie przypadków udaremniania lub przewlekania egzekucji. Trafnie zatem, według autora, Sąd Najwyższy wyeksponował, że za przyjętym poglądem przemawia potrzeba zapewnienia sprawności postępowań zmierzających do dochodzenia roszczeń.

Autor przypomniał, że w odniesieniu do niektórych tytułów egzekucyjnych ustawa wyraźnie nakłada na sąd obowiązek oddalenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, jeżeli tytuł opiera się na czynności prawnej sprzecznej z prawem lub zasadami współżycia społecznego (art. 121¹ § 2 lub art. 255 § 2 zdanie pierwsze k.p.). Przepisy te mają wyjątkowy charakter i dlatego powinny być wykładane przy zastosowaniu argumentu *a contrario*.

Komentator rozważał również kwestię, czy jednak sąd nie powinien być w nadzwyczajnych okolicznościach, gdy naruszono podstawowe zasady porządku prawnego, upoważniony do oddalenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. Stwierdził, że w takim przypadku sąd powinien ograniczyć się do zawiadomienia prokuratora (art. 59 k.p.c.), natomiast tylko w wyjątkowych sytuacjach sąd jest upoważniony do stosowania swego rodzaju klauzuli porządku publicznego.

Na uchwałę zwrócił uwagę Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2008, nr 5-6, s. 277). Omówił ją także T. Zembrzuski w opracowaniu „Niedopuszczalność oceny ważności czynności prawnej w postępowaniu klauzulowym” (Pal. 2008, nr 9-10, s. 244).

M.M.

*

Dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o odszkodowanie za szkodę poniesioną na skutek wydania przed dniem 1 września 2004 r. decyzji

administracyjnej, której nieważność została stwierdzona ostateczną decyzją administracyjną po tym dniu.

(uchwała z dnia 6 listopada 2008 r., III CZP 101/08, J. Górowski, I. Gromska-Szuster, Z. Strus, OSNC 2009, nr 4, poz. 57; BSN 2008, nr 11, s. 7; OSP 2009, nr 10, poz. 106; MoP 2009, nr 23, s. 1279; Rej. 2008, nr 11, s. 174; NPN 2008, nr 4, s. 101)

Glosa

Józefa Kremisa, Orzecznictwo Sądów Polskich 2010, nr 3, poz. 32

Glosa ma charakter aprobowy.

Autor wskazał, że dopiero stwierdzenie nieważności ostatecznej decyzji administracyjnej nadaje takiemu aktowi charakter deliktu władzy publicznej, powodującego powstanie zobowiązaniowego stosunku odszkodowawczego, z którego wynika wierzytelność o naprawienie szkody. Podniósł, że stwierdzenie nieważności ostatecznej decyzji administracyjnej stanowi także prejudykat w procesie o naprawienie szkody.

Komentator dostrzegł ponadto pozytywne skutki uchwały Sądu Najwyższego w postaci jednolitego dostępu do drogi sądowej podmiotów poszkodowanych ostateczną decyzją (bez względu na datę jej wydania), której nieważność została stwierdzona pod rządami nowych unormowań odpowiedzialności władzy publicznej, zniesienia różnic w trybach dochodzenia odszkodowania w razie wydania decyzji obarczonej wadami warunkującymi wznowienie postępowania administracyjnego oraz decyzji dotkniętej wadami prowadzącymi do stwierdzenia jej nieważności, a także uniknięcia zróżnicowania sytuacji poszkodowanego ostateczną decyzją wydaną w trybie ogólnej procedury administracyjnej oraz podmiotu dotkniętego niezgodną z prawem ostateczną decyzją podatkową.

Glosę aprobową do uchwały opracował również Jerzy Parchomiuk (OSP 2009, nr 10, poz. 106). Omówił ją również Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2009, nr 1-2, s. 250).

M.P.

Na postanowienie sądu rejestrowego w przedmiocie wynagrodzenia likwidatora spółki jawnej, ustanowionego przez sąd, przysługuje zażalenie.

(uchwała z dnia 20 listopada 2008 r., III CZP 111/08, J. Gudowski, A. Górski, G. Misiurek, OSNC 2009, nr 10, s. 138; BSN 2008, nr 11, s. 7; MoP 2009, nr 7, s. 395; MoP 2009, nr 11, s. 612; Rej. 2008, nr 12, s. 180)

Glosa

Marka Jaślikowskiego, Przegląd Sądowy 2010, nr 3, s. 110

Glosator zaaprobował komentowaną uchwałę.

Zwrócił uwagę, że we wcześniejszej uchwale Sąd Najwyższy zajął odmienne stanowisko, zgodnie z którym od postanowienia określającego wysokość wynagrodzenia likwidatora, ustanowionego przez sąd w wyroku orzekającym rozwiązanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, nie przysługuje środek odwoławczy.

Autor przedstawił problematykę zaskarżalności postanowienia w przedmiocie wynagrodzenia likwidatora spółki jawnej w kontekście konstytucyjnej zasady postępowania sądowego. Podzielił pogląd wyrażony w piśmiennictwie, że art. 176 ust. 1 Konstytucji traktujący o instancyjności postępowania odnosi się tylko do tych orzeczeń, które dotyczą samej sprawy rozpoznawanej w postępowaniu cywilnym. Stwierdził, że konsekwentnie należałoby przyjąć, iż na orzeczenie w przedmiocie wynagrodzenia likwidatora nie musi przysługiwać środek odwoławczy, przy czym taki stan rzeczy nie jest niezgodny z art. 176 ust. 1 Konstytucji.

Zwrócił uwagę, że dopuszczalność zażalenia na postanowienie w przedmiocie ustalenia wynagrodzenia likwidatora spółki jawnej nie została przez ustawodawcę uregulowana. Jego zdaniem, mamy w tym wypadku przykład luki w prawie wynikającej z konstrukcji tekstu prawnego. Autor zaprezentował zatem stanowiska występujące w orzecznictwie oraz literaturze dotyczące problematyki luk w prawie. Stwierdził, że luki w prawie, z którą mamy do czynienia, nie daje się usunąć w drodze wykładni, należy zatem sięgnąć do reguł wnioskowania z podobieństwa (*argumentum a simili*).

Wskazał, że ustawodawca przewidział dopuszczalność zażalenia na postanowienia w przedmiocie wynagrodzenia w wypadku innych niż syndyk

podmiotów ustanowionych przez sąd w celu realizacji określonych przez prawo funkcji (zażalenie przysługuje na postanowienie w przedmiocie wynagrodzenia nadzorcy sądowego, zarządcy, opiekuna, kuratora, biegłego sądowego). Wywiódł z tego ogólną regułę, że rozstrzygnięcie sądu w przedmiocie wynagrodzenia za czynności podmiotu ustanowionego przez sąd, współdziałającego z sądem w wykonywaniu określonych prawem czynności, podlega kontroli instancyjnej w postępowaniu zażaleniowym. W konsekwencji, kierując się tak ustaloną regułą, autor stwierdził, że odnosi się ona także do postanowienia w przedmiocie wynagrodzenia ustanowionego przez sąd rejestrowy likwidatora spółki jawnej. Uznał, że do takich samych wniosków prowadzi wnioskowanie *per analogiam*, przeprowadzone w glosowanej uchwale, z tą różnicą, iż Sąd Najwyższy nie wyprowadził zasady ogólnej, poprzestając na odwołaniu się do przepisu regulującego sytuację podobną do tej, która nie została uregulowana (art. 165 ust. 4 Pr.u.n.).

E.S.

ORZECZENIA NIEPUBLIKOWANE

art. 5 k.c., art. 10 u.k.s.w.

W sprawie o usunięcie niezgodności treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nie ma zastosowania art. 5 k.c.

(wyrok z dnia 9 stycznia 2009 r., I CSK 276/08, G. Bieniek, E. Skowrońska-Bocian, B. Ustjanicz)

*

art. 24 k.c., art. 43 k.c.

Członkowie organów i pracownicy powiatu muszą liczyć się z tym, że wypełniając funkcje publiczne, mogą spotkać się z nie zawsze przychylną reakcją strony postępowania administracyjnego. Nawet jeżeli taka reakcja, wyrażona w pismach kierowanych do starosty, jest ostra i może być traktowana jako naruszająca dobra osobiste konkretnych osób fizycznych, nie oznacza to, że została naruszona dobra sława powiatu jako osoby prawnej.

(wyrok z dnia 14 maja 2009 r., I CSK 440/08, A. Górski, W. Katner, K. Pietrzykowski)

*

art. 60 k.c.

Bierne zachowanie może prowadzić do złożenia oświadczenia woli jedynie w szczególnych okolicznościach, które nakazują przypisać milczeniu wolę dokonania czynności prawnej.

(wyrok z dnia 24 lipca 2009 r., II CSK 121/09, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak, A. Górski)

*

art. 81 k.c.

Jeżeli forma pisemna z datą pewną została zastrzeżona do wywołania określonych skutków prawnych (*ad eventum*), data pewna może być uzyskana również w sposób określony w art. 81 § 2 k.c.

(wyrok z dnia 5 lutego 2009 r., I CSK 325/08, B. Myszka, K. Pietrzykowski, K. Zawada)

*

art. 176 k.c., art. 292 k.c.

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321 ze zm.) w związku z art. 292 zdanie drugie k.c. nie jest możliwe skrócenie terminu posiadania wymaganego do zasiedzenia służebności o okres korzystania z urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej przez przedsiębiorstwo państwowe – poprzednika prawnego wnioskodawcy w czasie, gdy nieruchomość była przedmiotem własności państwowej.

(postanowienie z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 314/08, K. Strzelczyk, K. Zawada, T. Bielska-Sobkowicz)

*

art. 225 k.c.

Przedsiębiorstwo energetyczne, które nie legitymuje się uprawnieniem do ingerowania w sferę cudzej własności nieruchomości w celu bieżącego utrzymania urządzeń przesyłowych, korzysta z tej nieruchomości w złej wierze (art. 225 k.c.).

(wyrok z dnia 24 lipca 2009 r., II CSK 121/09, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak, A. Górski)

*

art. 484 k.c.

Przepis art. 484 § 2 k.c. nie ogranicza możliwości redukowania kary umownej zastrzeżonej w umowie zawartej między przedsiębiorcami.

(wyrok z dnia 27 lutego 2009 r., II CSK 511/08, M. Bączyk, J. Górski, M. Kocon)

*

art. 598 k.c., art. 110 u.g.n.

W rozumieniu art. 598 § 1 i 2 k.c. i art. 110 ust. 2 i 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r. (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603), decydująca dla początku biegu terminu do złożenia oświadczenia woli w sprawie wykonania prawa pierwokupu nieruchomości jest data otrzymania zawiadomienia notariusza o zawartej umowie sprzedaży przez podmiot uprawniony tak, że mógł się on z nim zapoznać (art. 61 § 1 zdanie pierwsze k.c.).

(wyrok z dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 552/08, I. Gromska-Szuster, W. Katner, K. Zawada)

*

art. 808 k.c., art. 361 k.c.

O zakresie skutków wypadku ubezpieczeniowego, objętych odszkodowaniem należnym od ubezpieczyciela, rozstrzyga w świetle poszczególnych regulacji ubezpieczenia mienia w zasadzie bezpośrednio tych skutków, a nie ich ocena, według przyjętego w art. 361 § 1 k.c. kryterium normalności następstw.

(wyrok z dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 16/09, I. Gromska-Szuster, W. Katner, K. Zawada)

*

art. 888 k.c., art. 898 k.c.

Umowa obejmująca zniesienie współwłasności nieruchomości w wyniku nieodpłatnego przeniesienia przez jednego ze współwłaścicieli udziałów we współwłasności na drugiego współwłaściciela może być kwalifikowana jako umowa darowizny. Mają do niej zastosowanie także przepisy o odwołaniu darowizny (art. 898 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 19 marca 2009 r., III CSK 307/08, M. Bączyk, K. Strzelczyk, H. Wrzeszcz)

art. 64 k.p.c.

Placówki niepubliczne utworzone na podstawie art. 82 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jedn.tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) nie mają zdolności sądowej.

(wyrok z 12 marca 2009 r., V CSK 366/08, K. Strzelczyk, M. Bączyk, K. Pietrzykowski)

*

art. 202 k.p.c., art. 222 k.p.c., art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c.

Sąd drugiej instancji bierze pod uwagę dopuszczalność drogi sądowej pomimo uprzedniego, prawomocnie oddalonego wniosku o odrzucenie pozwu z powodu niedopuszczalności drogi sądowej.

(wyrok z dnia 8 kwietnia 2009 r., V CSK 405/08, G. Bieniek, K. Strzelczyk, H. Wrzeszcz)

*

art. 390 k.p.c.

Nie zachodzi potrzeba rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. zagadnienia prawnego związanego z merytorycznym rozpoznaniem apelacji, jeżeli postępowanie przed sądem pierwszej lub drugiej instancji jest nieważne.

(postanowienie z dnia 9 lipca 2009 r., III CZP 19/09, G. Bieniek, W. Katner, K. Strzelczyk)

*

art. 398² k.p.c.

Sprawa o opróżnienie lokalu jest sprawą o prawa majątkowe niezależnie od podstawy faktycznej żądania (art. 398² § 1 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 23 kwietnia 2009 r., IV CZ 32/09, I. Koper, Z. Kwaśniewski, D. Zawistowski)

Sprawy o roszczenia przewidziane w art. 18 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) są sprawami o prawa majątkowe.

(postanowienie z dnia 3 września 2009 r., I CZ 45/09, M. Kocon, H. Pietrkowski, K. Zawada)

*

art. 398⁴ k.p.c., art. 398⁶ k.p.c.

Niedołączenie przez pełnomocnika z urzędu reprezentującego stronę przed sądem powszechnym do skargi kasacyjnej pełnomocnictwa wskazującego, że jest on umocowany także do wniesienia skargi kasacyjnej

i do udziału w postępowaniu kasacyjnym stanowi brak formalny skargi (art. 398⁴ § 2 zdanie pierwsze w związku z art. 126 § 3 k.p.c.), podlegający uzupełnieniu na podstawie art. 398⁶ § 1 k.p.c.

(postanowienie z dnia 17 listopada 2009 r., III CZ 55/09, J. Gudowski, I. Gromska-Szuster, B. Trębska)

Wywód skargi kasacyjnej – zajmujący 50 stron, opatrzony przypisami i mający cechy dysertacji naukowej – wykracza poza rzeczową potrzebę postępowania kasacyjnego oraz istotę środka zaskarżenia, który powinien się charakteryzować zwięzłością argumentów oraz przejrzystością i trafnością zarzutów.

(postanowienie z dnia 15 stycznia 2010 r., III CSK 260/09, J. Gudowski)

*

art. 401 k.p.c.

Na brak zdolności sądowej jako podstawę wznowienia może powołać się każda ze stron zakończonego postępowania.

(postanowienie z dnia 11 marca 2009 r., I CZ 9/09, J. Górski, G. Misiurek, T. Wiśniewski)

*

art. 407 k.p.c.

Gdy przed upływem określonego w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego terminu utraty mocy obowiązującej przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją został on zmieniony przez nadanie mu brzmienia zgodnego z Konstytucją, przewidziany w art. 407 § 2 k.p.c. termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania biegnie od dnia wejścia w życie zmienionego przepisu.

*(postanowienie z dnia 12 sierpnia 2009 r., IV CO 19/09, G. Bieniek, A. Górski,
M. Sychowicz)*

*

art. 410 k.p.c.

Odrzucenie skargi o wznowienie postępowania dlatego, że już z samego jej uzasadnienia wynika, iż przytoczona podstawa wznowienia nie występuje, jest możliwe jedynie wtedy, gdy nie zachodzą żadne wątpliwości w tym względzie.

*(postanowienie z dnia 5 lutego 2009 r., I CZ 4/09, B. Myszka, K. Pietrzykowski,
K. Zawada)*

*

art. 424¹ k.p.c.

Postanowienie sądu drugiej instancji oddalające zażalenie na postanowienie sądu pierwszej instancji nakładające na dłużnika grzywnę w celu przymuszenia (art. 1050 § 3 k.p.c.) może być przedmiotem skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia tylko wówczas, gdy szkoda została wyrządzona przez wydanie tego orzeczenia, a nie przez wydanie orzeczenia stanowiącego tytuł egzekucyjny, który po nadaniu mu klauzuli wykonalności stał się podstawą wszczęcia egzekucji i nałożenia grzywny.

(postanowienie z dnia 3 grudnia 2009 r., III CNP 48/09, J. Gudowski)

*

art. 424⁵ k.p.c., art. 19 k.p.c.

Wartością przedmiotu sprawy ze skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ k.p.c.) jest podana przez skarżącego wartość szkody.

(postanowienie z dnia 29 stycznia 2009 r., V CNP 61/08, L. Walentynowicz, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote)

*

art. 479¹⁴ k.p.c.

W sprawie gospodarczej, po wydaniu nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym lub upominawczym, do potrącenia mogą być przedstawione tylko wierzytelności udowodnione dokumentami.

(wyrok z dnia 13 maja 2009 r., IV CSK 6/09, T. Bielska-Sobkowicz, G. Misiurek, H. Pietrzkowski)

*

art. 493 k.p.c., art. 495 k.p.c.

Jeżeli pomimo braku dokumentu określonego w art. 485 k.p.c. został wydany nakaz zapłaty, to w postępowaniu toczącym się na skutek zarzutów nie stosuje się art. 493 § 3 i art. 495 § 2 i 3 k.p.c.

(postanowienie z dnia 8 października 2009 r., II CSK 153/09, M. Bączyk, J. Górowski, K. Pietrzykowski)

*

art. 519¹ k.p.c.

Postanowienie o odrzuceniu skargi na orzeczenie referendarza sądowego, kończy postępowanie w sprawie, lecz nie orzeka o istocie sprawy w rozumieniu art. 519¹ § 1 k.p.c.

(postanowienie z dnia 20 maja 2009 r., I CZ 23/09, G. Bieniek, S. Dąbrowski, T. Wiśniewski)

*

art. 626⁸ k.p.c.

Postępowanie wieczystoksięgowe nie służy rozstrzygnięciu sporów o prawo.

(postanowienie z dnia 8 października 2009 r., II CSK 209/09, M. Bączyk, J. Górowski, K. Pietrzykowski)

*

art. 670 k.p.c., art. 4 Pr. o a.s.c.

Sąd prowadzący postępowanie o stwierdzenie nabycia nie może na podstawie innych dowodów dokonywać ustaleń co do chwili śmierci spadkodawcy i jego potencjalnych spadkobierców, zmarłych w tym samym dniu, jeżeli w aktach zgonów tych osób, bez podania przyczyny, nie wpisano godziny zgonu.

(postanowienie z dnia 8 kwietnia 2009 r., V CSK 401/08, G. Bieniek, K. Strzelczyk, H. Wrzeszcz)

*

art. 786² k.p.c.

Na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego klauzulą wykonalności może być prowadzona egzekucja tylko na rzecz banku, a nie na rzecz innej osoby.

(postanowienie z dnia 4 marca 2009 r., IV CSK 422/08, A. Górski, K. Tyczka-Rote, M. Wysocka)

*

art. 924 k.p.c.

Komornik jest legitymowany do złożenia wniosku o wpis hipoteki na nieruchomości dłużnika dla zabezpieczenia kosztów egzekucyjnych, jeżeli postępowanie egzekucyjne umorzono wobec zaspokojenia wierzycieli bezpośrednio przez dłużnika, bez uregulowania kosztów egzekucji.

(postanowienie z dnia 8 kwietnia 2009 r., II CSK 539/08, H. Ciepła, Z. Kwaśniewski, K. Tyczka-Rote)

*

art. 1000 k.p.c.

W wypadkach objętych hipotecznością art. 1000 § 3 k.p.c. użytkowanie lub służebności obciążające nieruchomość będącą przedmiotem sprzedaży egzekucyjnej nie wygasają, mimo że przysługują z innego tytułu niż umowa dożywocia.

(postanowienie z dnia 16 kwietnia 2009 r., I CSK 478/08, Z. Strus, I. Gromska-Szuster, K. Zawada)

*

art. 65 k.s.h, art. 52 k.s.h.

Udział kapitałowy ustępującego wspólnika spółki jawnej może mieć wartość ujemną (art. 65 § 4 k.s.h.) także wtedy, gdy majątek zbywczy spółki, określony w sposób wskazany w art. 65 § 1 k.s.h., ma wartość dodatnią, jeżeli suma pobranych przez wspólnika, za zgodą pozostałych wspólników, zaliczek na poczet udziału w zyskach (art. 52 § 1 k.s.h.) przewyższa wartość udziału kapitałowego tego wspólnika.

(wyrok z dnia 5 marca 2009 r., III CSK 290/08, I. Gromska-Szuster, M. Kocon, D. Zawistowski)

*

art. 205 k.s.h.

Nie narusza obowiązku współdziałania dwóch członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy składaniu oświadczeń w imieniu spółki (art. 205 § 1 k.s.h.) złożenie oświadczenia przez każdego z członków zarządu w innym czasie.

(wyrok z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CSK 32/09, G. Bieniek, M. Sychowicz, D. Zawistowski)

*

art. 249 k.s.h.

Do zaskarżania uchwał rady o odwołaniu członków organu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ma w drodze analogii zastosowanie unormowanie zawarte w art. 249-252 k.s.h., zatem osoba odwołana nie ma legitymacji do zaskarżenia uchwały rady w tym przedmiocie.

(wyrok z 20 stycznia 2009 r., II CSK 419/08, H. Ciepla, J. Górowski, B. Ustjanicz)

Ciężar dowodu w zakresie okoliczności, od którego zgodnie z art. 249 k.s.h. zależy zasadność powództwa o jej uchyleniu, obciąża osobę, której przysługuje prawo wystąpienia z powództwem o uchylenie takiej uchwały.

(wyrok z dnia 7 maja 2009 r., III CSK 315/08, M. Kocon, J. Frąckowiak, H. Wrzeszcz)

*

art. 252 k.s.h., art. 240 k.s.h., art. 243 k.s.h.

Podjęcie przez zgromadzenie wspólników uchwały z naruszeniem art. 240 i 243 § 1 i § 3 k.s.h. uzasadnia jej zaskarżenie na podstawie art. 252 k.s.h.

(wyrok z dnia 16 kwietnia 2009 r., I CSK 362/08, Z. Strus, I. Gromska-Szuster, K. Zawada)

*

art. 299 k.s.h.

Bezskuteczność egzekucji jako przesłanka odpowiedzialności członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością za jej zobowiązania, może być wykazana za pomocą różnych środków dowodowych i nie jest konieczne jej stwierdzenie w postępowaniu egzekucyjnym.

(wyrok z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CSK 34/09, G. Bieniek, M. Sychowicz, D. Zawistowski)

art. 13 ust. 1 i 2 ustawy z 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1418)

Prawo do rekompensaty przewidziane w art. 13 ust. 1 i 2 ustawy z 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia

nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1418) wyczerpuje uprawnienia byłych właścicieli lub ich następców.

(wyrok z dnia 16 kwietnia 2009 r., I CSK 350/98, Z. Strus, I. Gromska-Szuster, K. Zawada)

*

art. 1 Pr.aut.

Tłumaczenie z języka obcego na język polski może być utworem w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 ze zm.) jeżeli zawiera niezbędne cechy, które musi posiadać każdy utwór, musi być to przejaw działalności twórczej, która ma indywidualny charakter.

(wyrok z dnia 24 lipca 2009 r., II CSK 66/09, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak, A. Górski)

*

art. 35 u.s.m.

Roszczenie przewidziane w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 116 ze zm.) przysługuje spółdzielni wówczas, gdy jest ona posiadaczem gruntu, o którego nabywca się ubiega, także w dniu zgłoszenia żądania.

(wyrok z dnia 14 października 2009 r., V CSK 124/09, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote, L. Walentynowicz)

*

art. 16 ustawy o własności lokali

Przewidziane w art. 16 ust. 1 ustawy dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.) uprawnienie do żądania sprzedaży lokalu w drodze licytacji dotyczy wyłącznie lokalu wyodrębnionego.

(wyrok z dnia 16 czerwca 2009 r., V CSK 442/08, S. Dąbrowski, B. Mysza, D. Zawistowski)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2010, NR 5

Korzystanie przez przedsiębiorstwo państwowe z nieruchomości w sposób odpowiadający treści służebności gruntowej, prowadzące do zasiedzenia służebności gruntowej przed dniem 1 lutego 1989 r., stanowiło podstawę do nabycia tej służebności przez Skarb Państwa.

(uchwała z dnia 22 października 2009 r., III CZP 70/09, D. Zawistowski, I. Koper, Z. Kwaśniewski, OSNC 2010, nr 5, poz. 64)

*

1. Należności podatkowe wynikające z działalności gospodarczej prowadzonej przez upadłego po ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, po zmianie sposobu prowadzenia postępowania na upadłość obejmującą likwidację majątku, stanowią koszty postępowania upadłościowego.

2. Ostateczne wynagrodzenie syndyka ustalone przed zatwierdzeniem ostatecznego planu podziału funduszu masy może podlegać stosunkowemu zaspokojeniu, jeżeli nie zostało zaspokojone w sposób określony w art. 343 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.).

(uchwała z dnia 22 października 2009 r., III CZP 73/09, D. Zawistowski, I. Koper, Z. Kwaśniewski, OSNC 2010, nr 5, poz. 65)

*

Niedopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o zwrot wydatków poniesionych zastępczo przez gminę w przypadku niewywiązywania się z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej przez osoby, o których mowa w art. 61 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (jedn. tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.).

(uchwała z dnia 29 października 2009 r., III CZP 77/09, W. Katner, G. Misiurek, H. Wrzeszcz, OSNC 2010, nr 5, poz. 66)

*

W przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela po zawiadomieniu dłużnika o wszczęciu egzekucji, od świadczenia spełnionego przez dłużnika bezpośrednio wierzycielowi, komornik pobiera opłatę określoną w art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 112, poz. 769).

(uchwała z dnia 29 października 2009 r., III CZP 82/09, W. Katner, G. Misiurek, H. Wrzeszcz, OSNC 2010, nr 5, poz. 67)

*

W sprawie o podział majątku wspólnego wartość lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego wybudowanego z udziałem środków z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego (art. 12¹ ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.) – ustalaną po dniu 31 lipca 2007 r. – stanowi kwota wkładu mieszkaniowego jaką zobowiązany byłby wnieść członek spółdzielni zawierający w chwili podziału umowę o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do tego lokalu. Wartość ta może być podwyższona lub obniżona stosownie do szczególnych okoliczności.

(uchwała z dnia 17 listopada 2009 r., III CZP 81/09, J. Gudowski, I. Gromska-Szuster, B. Trębska, OSNC 2010, nr 5, poz. 68)

*

Zaznaczenie w apelacji zakresu żądanej zmiany lub uchylenia zaskarżonego orzeczenia w sposób niezgodny z granicami zaskarżenia nie stanowi braku uniemożliwiającego nadanie biegu apelacji, jeżeli ze względu na tzw. integralność zaskarżonego orzeczenia sąd drugiej instancji może wyjść poza te granice oraz granice wniosków.

(uchwała z dnia 17 listopada 2009 r., III CZP 83/09, J. Gudowski, I. Gromska-Szuster, B. Trębska, OSNC 2010, nr 5, poz. 69)

*

Polecenie wszczęcia egzekucji przewidziane w § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie egzekucji grzywien, kar pieniężnych, opłat sądowych i kosztów postępowania w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 42, poz. 288) wydaje prezes właściwego sądu, chyba że powierzy wykonywanie tej czynności wiceprezesowi sądu.

(uchwała z dnia 17 listopada 2009 r., III CZP 86/09, J. Gudowski, I. Gromska-Szuster, B. Trębska, OSNC 2010, nr 5, poz. 70)

*

Notariusz może sporządzić akt poświadczenia dziedziczenia także wtedy, gdy jeden ze spadkobierców powołanych do dziedziczenia nie żyje.

(uchwała z dnia 17 listopada 2009 r., III CZP 89/09, J. Gudowski, I. Gromska-Szuster, B. Trębska, OSNC 2010, nr 5, poz. 71)

*

Przy obliczaniu przewidzianego w art. 1026 § 1 k.p.c. stosunku w jakim pozostają do siebie należności wierzycieli wymienionych w art. 1025 § 1 pkt 9

k.p.c. należy uwzględnić należność główną wraz z odsetkami i kosztami postępowania.

(uchwała z dnia 20 listopada 2009 r., III CZP 87/09, M. Kocon, J. Frąckowiak, K. Tyczka-Rote, OSNC 2010, nr 5, poz. 72)

*

Składnikiem nieruchomości wspólnej, o której mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.), nie może być udział we współwłasności nieruchomości sąsiedniej.

(uchwała z dnia 20 listopada 2009 r., III CZP 95/09, M. Kocon, J. Frąckowiak, K. Tyczka-Rote, OSNC 2010, nr 5, poz. 73)

*

Faktyczne wspólne pożycie, w rozumieniu art. 691 § 1 k.c., oznacza więź łączącą dwie osoby pozostające w takich relacjach jak małżonkowie.

(uchwała z dnia 20 listopada 2009 r., III CZP 99/09, M. Kocon, J. Frąckowiak, K. Tyczka-Rote, OSNC 2010, nr 5, poz. 74)

*

Roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia staje się wymagalne w terminie, w którym powinno być spełnione zgodnie z art. 455 k.c.

(uchwała z dnia 26 listopada 2009 r., III CZP 102/09, I. Koper, K. Zawada, D. Zawistowski, OSNC 2010, nr 5, poz. 75)

*

Należności alimentacyjne stwierdzone tytułem wykonawczym złożonym przez wierzyciela na podstawie art. 1036 k.p.c. podlegają zaspokojeniu w kolejności określonej w art. 1025 § 1 pkt 2 k.p.c.

(uchwała z dnia 26 listopada 2009 r., III CZP 104/09, I. Koper, K. Zawada, D. Zawistowski, OSNC 2010, nr 5, poz. 76)

*

Przedsiębiorstwo energetyczne może obciążyć odbiorcę energii elektrycznej opłatami określonymi w art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 ze zm.) tylko wtedy, gdy taka energia została rzeczywiście pobrana.

(uchwała z dnia 10 grudnia 2009 r., III CZP 107/09, K. Strzelczyk, M. Bączyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2010, nr 5, poz. 77)

*

Na wydane na podstawie art. 396 k.p.c. postanowienie o wstrzymaniu wykonania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, które ze względu na sposób zabezpieczenia nie podlega wykonaniu jako tytuł zabezpieczający, zażalenie nie przysługuje.

(postanowienie z dnia 4 września 2009 r., I CZ 83/09, J. Gudowski, K. Strzelczyk, D. Zawistowski, OSNC 2010, nr 5, poz. 78)

*

Niedopuszczalne jest zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie przyznania od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

(postanowienie z dnia 17 listopada 2009 r., III CZ 53/09, J. Gudowski, I. Gromska-Szuster, B. Trębska, OSNC 2010, nr 5, poz. 79)

*

W postanowieniu o przysądzeniu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, wydanym w postępowaniu egzekucyjnym, sąd nie orzeka o uprawnieniu do lokalu socjalnego.

(wyrok z dnia 19 listopada 2009 r., IV CSK 238/09, M. Wysocka, M. Bączyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2010, nr 5, poz. 80)

*

Roszczenie kontrahenta banku o naprawienie szkody wyrządzonej przez bank deliktem własnym (art. 415 k.c.) przedawnia się w terminie określonym w art. 442 § 1 k.c. (obecnie art. 442¹ § 1 k.c.) także wtedy, gdy pracownik tego banku wyrządził kontrahentowi szkodę w wyniku popełnienia przestępstwa.

(wyrok z dnia 19 listopada 2009 r., IV CSK 257/09, M. Wysocka, M. Bączyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2010, nr 5, poz. 81)

*

Z chwilą wejścia w życie art. 49¹ ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm.) uchylony został art. 49 ust. 2 tej ustawy.

(wyrok z dnia 10 grudnia 2009 r., III CSK 110/09, K. Strzelczyk, M. Bączyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2010, nr 5, poz. 82)

*

W razie naruszenia prawa osoby trzeciej, brak zgody Sejmu na pociągnięcie posła do cywilnej odpowiedzialności sądowej w sprawie wchodzącej w zakres sprawowania mandatu stanowi przeszkodę procesową skutkującą odrzuceniem pozwu.

(postanowienie z dnia 2 grudnia 2009 r., I CSK 140/09, T. Wiśniewski, T. Bielska-Sobkowicz, S. Dąbrowski, OSNC 2010, nr 5, poz. 83)

INFORMACJE

W dniu 26 marca 2010 r. odbyła się narada robocza sędziów Izby Cywilnej, której przewodniczył Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński. Po przedstawieniu nowego asystenta sędziego w Izbie Cywilnej Roberta Belczyńskiego Prezes udzielił głosu sędziemu Sądu Najwyższego Krzysztofowi Pietrzykowskiemu, który wygłosił wykład na temat przekształcenia spółdzielczych lokatorskich i własnościowych praw do lokali w prawa odrębnej własności. Po wykładzie odbyła się ciekawa dyskusja, w której udział wzięli sędziowie Sądu Najwyższego: Irena Gromska-Szuster, Mirosława Wysocka, Mirosław Bączyk, Krzysztof Strzelczyk, Zbigniew Kwaśniewski, Dariusz Zawistowski, Barbara Mysza i Wojciech Katner.

W drugiej części narady głos zabrał sędzia Sądu Najwyższego Stanisław Dąbrowski, który przedstawił informacje o bieżącej działalności Krajowej Rady Sądownictwa oraz poinformował, że zakończył kadencję Przewodniczącego Rady.

Sędzia Stanisław Dąbrowski był członkiem Krajowej Rady Sądownictwa w latach 2002-2010. W latach 2004-2006 pełnił funkcję Wiceprzewodniczącego Rady, a w latach 2006-2010 był jej Przewodniczącym.

Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński podziękował sędziemu Stanisławowi Dąbrowskiemu za trud włożony w przewodniczenie Krajowej Radzie Sądownictwa, podkreślając jego wybitne zasługi i osiągnięcia, a następnie złożył wszystkim zgromadzonym serdeczne życzenia świąteczne.

*

W dniu 30 marca Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński został wyróżniony nagrodą „Dziennika Gazety Prawnej” Bona Lex za przygotowanie ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, która wejdzie w życie od dnia 19 lipca 2010 r. W uzasadnieniu wyróżnienia kapituła nagrody podkreśliła, że „ustawa ta w sposób zdecydowany skraca postępowanie sądowe i ułatwia rozpatrzenie sprawy przez sąd”. Serdecznie gratulujemy.

Zgromadzenie Ogólne sędziów Sądu Najwyższego na posiedzeniu w lutym wybrało w poczet członków Krajowej Rady Sądownictwa sędziów Sądu Najwyższego Katarzynę Gonerę z Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych oraz Antoniego Górskiego z Izby Cywilnej.

Na posiedzeniu Krajowej Rady Sądownictwa w dniu 31 marca 2010 r. sędzia Sądu Najwyższego Antoni Górski został wybrany na stanowisko Przewodniczącego Rady, zastępując sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Dąbrowskiego, sprawującego tę funkcję w latach 2006–2010.

Składamy sędziemu Antoniemu Górskiemu serdeczne gratulacje i życzenia sukcesów na tym odpowiedzialnym stanowisku; sukcesów, które staną się także udziałem wymiaru sprawiedliwości i władzy sądowniczej.

Dane statystyczne – marzec 2010 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchyłono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	975	282	262	-	26	2	35	-	152	47	995
3.	CZP, w tym:	30	14	7	2	-	-	-	-	-	5	37
	art. 390 k.p.c.	23	12	6	2	-	-	-	-	-	4	29
	skład 7-miu	7	1	1	-	-	-	-	-	-	1	7
	pełny skład	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4.	CZ	94	44	36	-	17	3	11	-	-	5	102
5.	CO, w tym	27	33	38	-	8	-	-	-	-	30	22
	art. 401 k.p.c.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	art. 45, 48 k.p.c.	24	33	38	-	8	-	-	-	-	30	19
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	124	41	47	-	2	-	-	1	17	27	118
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	1250	414	390	2	53	5	46	1	169	114	1274